

Saksnr.: 2021/6777
Dokumentnr.: 56
Løpenr.: 179558/2023
Dato: 28.09.2023
Gradering:
Klassering: 068

Sluttrapport - prosjekt PK 2873 - Glommens mek. Verksted - Arkivverkets sak 2021/15470

Sammendrag:

Dette er et samarbeidsprosjekt mellom Fredrikstad byarkiv og Fredrikstad museum med Fredrikstad byarkiv som tilskuddsmottaker. Deler av arkivet etter Glommens mek. Verksted ble overtatt fra Goodtech avdeling Fredrikstad i 2022, som tok vare på det etter at Glommen Verft Ankerløkken gikk konkurs på begynnelsen av 80-tallet.

Prosjektet ble støttet med arkivutviklingsmidler i 2022 og 2023, til sammen kroner 703.000. Det varte fra 01.01.2022 til 01.07.2023. Hensikten med prosjektet var å ordne og tilgjengeliggjøre deler av arkivet etter Glommens mekaniske verksted.

Prosjektet er nå slutført. Arkivet er publisert på Arkivportalen, deriblant med mange digitaliserte tegninger. Fotografierne er under publisering på Digitalt museum.

Beskrivelse av arkivet:

Arkivet bestod i hovedsak av tegninger og tekniske arkiver med kartotek og ulike registre, samt foto. Omfanget var cirka 80 hyllemeter dokumenter og 20 store tegningsskap, samt kartotekskap. Det manglet stort sett møtebøker, kopibøker, brevjournaler og regnskap. Korrespondanse fantes nesten bare i tilknytning til de enkelte byggenumrene.

Mål og gjennomføring:

Begrunnelsen for å bevare enda et skipsverft fra Østfold, var at GMV i stor grad bygde båter knyttet til tømmerfløting og treforedling. Den type næringsvirksomhet har hatt stor betydning for Østfold, hvor to store fløtningsvassdrag renner ut. I tillegg var GMV også en arbeidsplass med stor lokal betydning i Fredrikstad-området.

Det var ikke mulig å ordne og bevare alt materialet, så vi har foretatt et utvalg i samsvar med prosjektsøknadene.

Alle typer registre og kartotek bevares. Alle fotografier med relevante metadata bevares.

Av skip opprinnelig bygget ved verftet bevares byggenumre med betydning for tømmerfløting og treforedling, byggenumre levert til lokale mottakere (Østfold) og andre byggenumre av spesiell interesse. For øvrige byggenumre bevares de viktigste tegningene, dvs. generalarrangement, linjetegninger og spanteriss. Det bevares også ombygde båter, utvalg etter samme prinsipper som for båter opprinnelig bygget ved GMV.

GMV produserte og leverte hele tiden også andre produkter, blant annet kjeler, både skipskjeler og andre kjeler. Det fantes noen standard kjeler, men de fleste var tilpasset hvert enkelt oppdrag. Det er godt dokumentert hvor og når kjelene er levert og enkelte tekniske data. Tekniske arkiver om kjeler er i hovedsak bevart.

Når det gjelder annen produksjon, finnes det ikke dokumentasjon i de tekniske arkivene.

En av prosjektets målsettinger var å knytte bedriften til andre lokale bedrifter. Når det gjelder mottakere, er de godt dekket på forskjellige måter, i ulike registre og kartoteker.

Men leverandører har vi ikke noen god oversikt over. Vi har bevart bestillingsprotokoller o.l. fra det tekniske arkivet, men de er ikke ordnet. Det var ikke kapasitet til det innenfor prosjektets rammer.

Etter at prosjektet var avsluttet mottok vi cirka 7 hyllemeter regnskapsmateriale fra Sørлие eiendom, som ble funnet i de tidligere lokalene til Glommens mekaniske verksted. I dette materialet finnes blant leverandørregister som kan være til hjelp for å finne lokale leverandører.

Med hjelp av bestillingene og regnskapsmaterialet, vil det på sikt være mulig å finne ut en del om lokale leverandører.

I løpet av prosjektet har materialet blitt supplert med en elektronisk kopi av en viktig protokoll – «Oversikt over nybygninger», som vi fikk låne til skanning, dessuten en boks med opplysninger om eiendommer og utstyr, serie Qa, tidligere avlevert til Fredrikstad museum.

Det har vært ansatt to prosjektmedarbeidere, en av byarkivet og en av museet. I tillegg er det brukt egen arbeidskraft begge steder. Vi har også hatt god hjelp av en tidligere medarbeider ved Ankerløggen Consult, samt av etterkommere av grunnleggerne av GMV til å vurdere utvalg, ved tekniske spørsmål og til historikken. Sørлие Næringseiendom, som eier bygningene hvor GMV tidligere var, har velvillig stilt lokaler til rådighet for ordning av tegningsarkivet.

Det har vært jevnlike arbeidsmøter.

Samarbeidet med museet har vært godt.

Erfaringer:

Det var ikke mulig å finne lokaler som kunne huse både det tekniske arkivet, tegningsarkivet, foto og nødvendig teknisk utstyr på ett sted under ordningen. Som en følge av dette måtte vi blant annet frakte tegninger som skulle skannes fra tegningsarkivet til storskanneren i byarkivet, noe som gjorde arbeidet mer tungvint.

Arkivet var i utgangspunktet ikke komplett, blant annet mangler møtebøker helt, og for de første byggenumrene finnes det veldig lite annet materiale enn tegninger. I mange tilfeller har det vært vanskelig å finne ut om prosjekter ble noe av eller ikke, så det beste er å ha et noenlunde komplett arkiv fra begynnelsen.

Bevaring, arkivbegrensning og kassasjon var vanskelig, selv om vi hadde de overordnede kriterier, men vi fikk som sagt god hjelp av folk som kjente arkivet/bedriften. Dessuten var vi i kontakt med Vestfoldmuseene/Vestfoldarkivet og hadde god nytte av arbeidet de har gjort tidligere i forbindelse med ordning av andre skipsverft.

I utgangspunktet hadde vi tenkt å skanne de viktigste tegningene fra alle skip, men vi måtte prioritere å skanne de tegningene det var forespørsel etter. De er lagt på Arkivportalen. Vi har dessverre fortsatt problemer med enkelte av de digitaliserte elementene som ligger på Arkivportalen uten at vi foreløpig har funnet årsaken til det.

Vi hadde også noen diskusjoner om hvordan vi best skulle publisere arkivet. Hele arkivet ligger nå på Arkivportalen, inkludert digitaliserte tegninger og noen andre dokumenter. Fotografiene er bare publisert med metadatas på Arkivportalen, mens de digitaliserte fotografiene ligger på Digitalt museum. Det hadde også vært mulig å publisere skipstegningene på Digitalarkivet.

Oppsummering av resultater og gevinster:

Arkivet etter GMV er tatt vare på og gjort tilgjengelig. Det har vært stor interesse og mange eksterne forespørsler om arkivet, noe som betyr at arkivet er relevant. Det er særlig skipstegninger det har vært etterspørsel etter. Prosjektet har også vært omtalt i lokalpressen.

Vi regner også med at det fortsatt kan dukke opp mer arkivmateriale når det blir kjent at arkivet finnes, slik at det etter hvert blir mer komplett. I alle tilfelle kommer vi til å oppdatere Arkivportalen/Digitalt museum med flere digitale dokumenter etter hvert som vi får nye forespørsler.

Arkivets størrelse er redusert til cirka 20% når det gjelder det tekniske arkivet og cirka 50 % når det gjelder tegningsarkivet. Alle kartotekskap er bevart.

Et godt lokalt samarbeid er etablert mellom museet og byarkivet, hvor vi også i framtida kan dra nytte av hverandres kompetanse.

Fredrikstad byarkiv, 28.09.2023

Berit Christina Sæbø
fagansvarlig historiske arkiver